

است از اینها يك پیره زن مجنونه و يك دختر از آن زن که رخساره خانم است در سنه ماضیه برادرین رخساره خانم فوت شده است ۵۸۱ تومان موجب داشته است و بر حسب قانون وظایفی که شما در مجلس نوشته اید ۲۹۰ تومان از این بمادر او میرسد و خود این ضعیفه هم صد تومان موجب دارد که تصویب مجلس را هم لازم ندارد این میشود ۳۹۰ تومان و این ۳۹۰ تومان را بملاحظه این که مادرش مجنونه است و پیر است شاید دو سال دیگر بمیرد و خود این ضعیفه شاید دو سال بیشتر عمر نکند تقاضا کرده است که دریافتی حقوق این مهاجرین اجداد او که این زحمات را کشیده اند و هستی خودشان را در مقابل دولت نثار کرده اند در مقابل این خدمات ماهی سی تومان بآنهاداده شود که در حقیقت عوض سیصد و نود تومان سیصد و شصت تومان میشود که بطور ماهیانه بآنها بدهند حال میخواهید رأی بدهید میخواهید رأی ندهید.

رئیس - ماده را میخواهیم و رأی میگیریم (مجدداً ماده قرائت شد).

رئیس - آقایانیکه این ماده را تصویب میکنند ورقه سفید آقایانیکه رد میکنند ورقه کبود خواهند داد) در اینموقع شروع باخذ اوراق رأی شد و آقای حاجی میرزا رضا خان اوراق رأی را باین عدد احصاء نمود ورقه سفید (۴۹) ورقه کبود (۲)

رئیس - با اکثریت ۴۹ رأی تصویب شد

دستور جلسه آتیه راپورت کمیسیون بودجه راجع بآیت الله زاده طهرانی راپورت کمیسیون تجدیدنظر در نظامنامه انتخابات راپورت کمیسیون پست و تلگراف و کمیسیون بودجه و کمیسیون خارج راجع بمستخدمینی که برای پست و تلگراف لازم شده است ضمناً هم عرض میکنم بعضی کمیسیونها مطالبی که بآنها رجوع شده است زودتر راپورت بدهند چون کاری نداریم که جزء دستور بگذاریم و مطالبی که بکمیسیون رفته و راپورتش نیامده یکی قانون شرکتهای است یکی قانون عتیقات است و یکی قانون معادن است و همینطور قانون رتبه های نظامی است چیزهایی که هست همینها است و از کمیسیونها خواهش میکنم زودتر راپورت اینها را بدهند که جزء دستور شود.

هشتم رودی - حسنخان نامی است که مجاهد بوده است فقیر است چیزی بنا شده است باو بدهند راپورتش هم از کمیسیون بودجه آمده طبع هم شده است هر روز هم در مجلس جلومارا میگیرند بنده گرچه نه خودش را میشناسم نه ترتیبش را میدانم ولی راپورتش را دیده ام و هر روز خودش جلو ما را میگیرد و رسوائی میکند خوبست آنرا جزء دستور بگذارید.

رئیس - اینکه هر روز جلو حضرتعالی و بنده را میگیرد دلیل نمیشود که ما برای آنها دستور درست بکنیم و دیگر آنکه در هر جلسه لازم است مراعات این نکته را بکنیم که پیش از يك راپورت کمیسیون بودجه خوانده نشود در دستور مخالفی نیست؟

منتصر السلطان - بنده عرض داشتم در دستور.

رئیس - بفرمائید؟

منتصر السلطان - چون قانون انتخابات اهمیت دارد و راپورتش آمده است مقرر فرمائید جزء دستور شود.

رئیس - جزء دستور هست در اینموقع که مقارن ظهر است رئیس حرکت فرموده جلسه ختم شد.

صورت مذاکرات روز پنجشنبه دویم شهر رجب ۱۳۲۹

رئیس سه ساعت و ربع قبل از ظهر بجای خود جلوس نمود و سه ساعت قبل از ظهر رسماً مجلس منعقد گردید صورت مجلس قبل قرائت گردید . غائبین جلسه قبل - بدون اجازه دکتر اسمعیل خان حاج محمد کریم خان قشقائی - ناصر الاسلام - آقاسید محمدباقر ادیب - غائبین با اجازه - آقامیرزا ابراهیم خان - آقاسید محمدرضا مساوات غائبین از وقت مقرر - آقاشیخ علی شیرازی - آقامیرزا ابراهیم قمی هر يك ۴۰ دقیقه

رئیس - آقای آقا دو صورت مجلس اظهاری داشتید .

حاج آقا - در ضمن بیاناتی که بنده و سایر آقایان کردیم راجع راپورت کمیسیون تفسیر همچو نوشته اند که بنده عرض کردم که عایدی املاک جزء دارائی دولت نیست بنده که همچو عرض نکردم و گمان میکنم که هیچیک از آقایان هم همچو فرمایشی نکرده باشند بنده عرض کردم که اجاره املاک جزء دارائی محسوب میشود مال الاجاره جزو دارائی هست ولی اجاره هیچ جزء دارائی محسوب نیست که انتقال شامل او بشود اجاره يك چیزی است خارج از اینها .

رئیس - همینطور اصلاح میشود دیگر ملاحظاتی نیست (اظهاری نشد)

رئیس - صورت مجلس با این اصلاحات تصویب شد - دو فقره دستخط از والا حضرت آقای نایب السلطنه رسیده است قرائت میشود (دستخط مزبور بعبارت ذیل قرائت شد) .

مجلس شورای ملی مضمون تلگرافات خراسان این دفعه از همدان شروع شده برای این که خاطر نمایندگان محترم هر چند روز یکمرتبه به مفاد آن متذکر شود لفاً ارسال شد البته موقع توجه خواهد یافت و هر طور صلاح باشد اقدام خواهند فرمود .

رئیس - عین تلگراف قرائت میشود بمضمون ذیل قرائت شد .

مقام منبع نیابت سلطنت عظمی دامت عظمته کوییه - ریده ایران نو و استقلال ایران معلومات و افیه و اطلاعات آن والا حضرت بهترین گواه است که آن همه خونریزی و فداکاری ملت برای رفع اختیار تام از شخصی و دادن بچند نفر نبود بلکه جزء آزادی ملت و برقراری مشروطیت و تجدید حدود و تجزیه قوا که بشتمن سعادت و استقلال مملکت است منظور دیگری نداشته و معلوم است اگر اختیار تام در دولت مشروطه مطابقت با قانون داشت والا حضرت آنقدر احتراز از قبول آن نمیفرمودند عجب است از وکلانی که از طرف ملت بجهت حفظ اصول قانون اساسی انتخاب شده اند وظیفه خود را فراموش نموده اختیارات فوق قانون به هیئت دولت داده که نتیجه اش بالصراجه نقض مواد قانون اساسی و سلب آزادی و عودت ارتجاعی از دیاد نفوذ خارجی در مملکت میگردد ما امضاء کنندگان ذیل بنام ملت از اینگونه حرکات مرتجعانه

و اقدامات قانون شکنانه پروتست نموده با کمال احترام از آن والا حضرت استدعا می نمایم که از حرکات ارتجاعی جلوگیری فرموده حفظ آزادی ملت را که مطابق اصل ۴۰ قانون اساسی تحلیف فرموده اند منظور دارند

حاج سید ابراهیم - بنده میخواستم عرض کنم که این تلگرافات فقط راجع بیک حزب مجلس است و باید مدافعه شود و تا بحال که جواب داده نشده و رفع اشتباه نشده خوب نبوده و مسامحه در اداء حق مدافعه اکثریت شد و تمام تلگراف کنندگان بواسطه اشتباهات بر آنها این تلگرافها را کرده اند چنانچه مطلب خارج از موضوع اختیارات تام در دفع مواد فساد که يك چیزی است که همه اتفاق در اودارند و هیچ محل اختلاف نیست گمان کرده اند که مرا داختر مطلق در هر کار و راجع بهر وزارتخانه است از این جهت این تلگرافات را نموده اند و ایراد برا اکثریت مجلس کرده اند پس اکثریت مجلس فقط باید از حق خودش دفاع بکند لا غیر

همین السلطنه - تلگراف خراسان هم تقریباً بهمین مضمون بود و این تلگرافات تقریباً متحد المضمون است و تصور میکنم از طرف معدودی است و هر جوابی که بخراسان داده میشود بسایرین هم داده شود بطوری که آقای حاج سید ابراهیم فرمودند به مردم اشتباه کرده اند اختیاراتی که داده شده است بهیچوجه از حدود قانون اساسی خارج نبوده است و راجع بچیز دیگری هم غیر از دفع مواد تروریسم نبوده است و رفع این شبهه امروز باید بشود و چون سابقاً جواب تلگراف خراسان جزء دستور بود بنده حالا تقاضا میکنم که آقای رئیس اجازه بدهند که در این باب مذاکره بشود و جواب تلگراف خراسان و سایر جاها داده شود .

رئیس - امروز تقاضا میکنید .

همین السلطنه - بله امروز .

رئیس - این تقاضا را خوب است کتبا بکنید و بدهید (در این موقع تقاضائی از طرف آقای حاج آقا بعبارت ذیل قرائت شد) : بنده تقاضا میکنم که جواب این تلگرافات را همین امروزه داده و مسئله را مورد مذاکره قرار دهند (تقاضائی هم از طرف آقایان متین السلطنه و شاهزاده حیدر میرزا و آقا میرزا ابراهیم قمی بعبارت ذیل قرائت شد) .

بنده تقاضا میکنم جواب تلگرافات خراسان و غیره که راجع باختیارات تامه رسیده است در دستور امروز گذارده شود .

رئیس - آقایانیکه این تقاضا را تصویب میکنند قیام نمایند اغلب قیام نمودند .

رئیس - با اکثریت تصویب شد .

آقامیرزا مرتضی قلیخان - این مسئله

که خیلی مذاکره میشود و لفظ اختیارات در افواه افتاده است طور غربی بر مردم مشتبه شده است و تصور میکنم که این خارج است از این موضوعی که میگویند خلاف قانون اساسی است که در حالیکه بکلی این فقره مخالف این مفهوم و ابداً مخالف با قانون اساسی نیست بدلیل اینکه مجلس تا حالا مکرر در این باب مذاکره کرده است و همین

اختیارات را در هر موقعی که لازم شده داده است و قانون اساسی که این مسائل را تصریحاً موقوف به تعیین قانون کرده قانون هم باید از مجلس بگذرد و اینجا تصویب شده بنده محض اینکه اطلاعات خود را شرح داده باشم یک لایحه نوشته‌ام که اگر اجازه داده شود خواننده میشود و گمان میکنم به همین لایحه بکلی رفع شبهه شود و فقط یک دفاعی است از سوء نسبت با اکثریت (لایحه مزبور بعبارت ذیل قرائت شد)

نظر به تلگرافی که بامضای عده از اهالی خراسان بمقام منبع نیابت سلطنت عظمی عرض و در تلودستخط مبارک والا حضرت اقدس (بشرحی که در صورت مذاکرات مجلس مندرج است) در جلسه سه شنبه قرائت گردید لزوماً توضیحات ذیل از طرف اکثریت مجلس بمندرج بارت تلگراف مزبور داده میشود.

اگر قدری تعمق در مندرجات این تلگراف بشود تصدیق خواهیم کرد که صاحبان امضای آن اگر متعهد در نسبت های خلاف حقیقت نبوده اند و بعضی ملاحظاتی خصوصی مقصودی نداشته اند که هیئت دولت و اکثریتی را که شاید تشکیل آن را برخلاف منافع خصوصی خود میدانند در انتظار موهون و بی اعتبار نمایند و لابد باید تصدیق کرد که برای آنان سوء تفاهمی حاصل شده و شبهه رخ داده است زیرا که بعضی مطالب آن بکلی بی اصل و بعضی دیگر نتیجه سوء ظنی است که از مشورت کردن اذهان حاصل شده است مثلاً در این تلگراف از (امتیازات و استقراضات و معاهدات استقلال برانداز) مذاکره میشود همه تصدیق خواهند کرد که از ابتدای دولت جدید هیچ معاهده بسته نشده است تا چهرسد باینکه استقلال بر انداز باشد و اگر معاهداتی از حکومت قدیم برای مملکت باقی مانده است ایراد آن بر حکومت جدید و دوره مشروطیت نمیتوان وارد کرد همچنین در خصوص امتیازات باید گفته شود که مذاکره دادن امتیازی در بین نبوده مجلس شورای ملی حتی هیچ هیئت دولتی هم داخل مذاکره دادن امتیازی نگردیده است خصوصاً که مطابق قانون اساسی دادن امتیاز منوط بتصویب مجلس شورای ملی است و مجلس که نماینده قاطبه ملت ایران است

منافع مملکت را بهتر از سایرین حافظ و نگهبان خواهد بود و اگر مقصود از امتیازات وثیقه قرض حالیه است باز محض رفع اشتباه باید گفت و یقیناً کسانی هم که بالزوم استقراض مخالف بودند تصدیق خواهند کرد که محل تازه بعنوان وثیقه استقراض جدید داده نشده است و همان محل هائیکه سابقاً محل تأدیه مطالبات بانک شاهنشاهی بود حالیه همان محل ها و وثیقه هستند و فقط این پنج کرور اضافه قرض حالیه نتیجه کم کردن تنزیل و امتداد مدت استهلاك قرض ثابت شده بانک شاهنشاهی است بدون اینکه شرایط پلتیکی داخل این قرض باشد در این صورت باید گفت کلمات « استقراضات و امتیازات استقلال بر انداز » بکلی در غیر موقع استعمال شده و مقصود از استعمال کردن این کلمات مشوب کردن اذهان مردم و القاء شبهه است در باب اختیارات تامه نیز اساساً اشتباه بزرگی حاصل شده است اختیارات تامه که از طرف هیئت دولت حالیه در ضمن پروگرام تقاضا شده بود و از طرف مجلس شورای ملی نیز تصویب گردید راجع بکلیه امورات

مملکتی نبوده است که در مملکت مشروطه حدود و اختیارات هر یک از قوای مملکتی را قوانین اساسی (که خطوط اصلیه امور را معین مینماید) و سایر قوانین معین و محدود کرده و هیچکس نمیتواند از آن حدود تجاوز بلکه اختیارات تامه که داده شد فقط راجع بقلع مواد فساد و دفع ترر بوده است که امنیت عمومی و نظم مملکت را تهدید و برای مملکت یک وضع هرج و مرجی را تهیه مینموده است و کسانی که از روی حقیقت طالب نظم و ترتیب باشند هیچوقت مخالفت قوه که برای دفع مواد فساد حاضر شده باشد نخواهد کرد و اگر رجوع بسابقه نمائیم خواهیم دید که این اولین دفعه نیست که اختیارات تامه داده شده است و در ابتدای کابینه آقای مستوفی الممالک پس از آن که وضع مرکز مغشوش شد اختیارات تامه راجع بخلع سلاح مجاهدین و دفع مجامع مضربه و جلوگیری از مطبوعات یعنی درسه موضوع جداگانه تقاضا و از طرف مجلس شورای بایک اکثریت قریب باتفاقی تصویب گردید عجب در این است که در آن زمان کسی تصور نکرد که اختیارات تامه مخالف قانون اساسی بلکه همان کسانی که فعلاً تصور این مخالفت را مینمایند در آن زمان رأی باختیارات تامه دادند و همچنین اگر رجوع بعملیات مجلس اول کنیم خواهیم دید که در آن مجلس قوانین حکومت نظامی که یک نوع اختیارات تامه در کلیه مملکتی است تصویب شده و بعبارت دیگر مجلس اول نیز تصدیق نموده است که عنداللزوم می توان اختیاراتی فوق حدود اختیارات معینه برای مواقع عادی بهیئت دولت واگذار کرد و اگر این دوسابقه هم نمی بود محض رفع اشکال مجبوراً بخود قانون اساسی باید رجوع نمائیم در قانون فقط اصل ۹ و ۱۰ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ متمم قانون اساسی میتواند مربوط بتصدیق و یا تکذیب اختیارات تامه باشند زیرا که در این مواد حدود قوه اجرائیه و اهالی مملکت بالنسبه بیکدیگر معلوم گردیده است کسانی که از تجزیه اصول قوانین مطلع هستند اگر رجوع بمواد مذکور بنمایند خواهند دید که اگر چه در این مواد ابتدائاً احکام و دستور العمل های کلی معین کرده است ولی باز در خود مواد بواسطه کلمات (مگر در مواقعی که قانون معین مینماید) مقنن قائل مستثنیات و تبعیضاتی که قانون معین خواهد کرد گردیده است اگر مجلس شورای ملی موفق میشد که مستثنیات مذکور را بر طبق قوانین معین می نمود آن وقت خواستن اختیارات تامه لغو و بی معنی بود ولی تا وقتیکه آن قوانین تدوین نشده است یا باید معتقد نصف اغلبی از این مواد شده نصف دیگر را کان لم یکن پنداشت و مثلاً در اصل سیزدهم قانون اساسی قسمت اخیراً که (مگر بحکم و ترتیبی که قانون مقرر نموده) باشد فراموش کرده باید فقط معتقد قسمت اول اصل ۱۳ گردید و آنوقت بمسکن هیچ آدمکشی هیچ خائنی هیچ مفسدی باید قهرآ داخل نگردید و یا اینکه چیزی را قائم مقام قوانینی که هنوز دائر نشده است قرارداد شق اول در نظر اشخاصیکه طالب نظم و امنیت عمومی هستند البته غیر جایز بوده مجبوراً باید بشق انی رجوع کرده در این صورت مقنن در عوض آن قانونیکه مستثنیات

اصل ۱۴ را معین مینماید نظر با اعتمادی که بیک هیئت دولتی دارد تعیین موارد استثناء (بنظر خود آن هیئت دولت واگذار مینماید) قطع نظر از این استدلالات و رجوع بقلسقه قانون نظر باینکه در قانون اساسی اصلی که راجع بعدم تجویز اختیارات تامه باشد نیست مجبوراً برای تعیین موافقت یا مخالفت اختیارات تامه با قانون اساسی محتاج به رجوع به مفاد و روح قانون اساسی و تفسیر خواهیم بود و باز مطابق همان قانون اساسی که اساس حکومت جدید است حق تفسیر قوانین بمجلس شورای ملی واگذار شده هیئت دیگری صلاحیت این امر را ندارد و قاطع هر امری اکثریت مجلس است و تا وقتی که در مملکت مشروطیت برقرار است اکثریت مجلس شوری همیشه مطاع است و کسی نیامده است که اظهار عدم اطاعت از احکام مجلس ملی نماید مگر اینکه خود او مخالف اساس مشروطیت بوده قانون اساسی را فقط وسیله مقاصد غیر مشروع خود قرار دهد زیرا که اکثریت یعنی خود مجلس بجهت اینکه مجلس بدون اکثریت نمیتواند رأی داشته باشد نفی اکثریت یعنی نفی مجلس نفی مشروطیت و البته هیچ مشروطه خواهی نفی مشروطیت را نمیکند در باب ارجاع استبداد میشود گفت که ارجاع استبداد بسته بحسیات خود ملت ایران است و ما وقتی که بحسیات خود ملت ایران برخلاف استبداد و ارتجاع باشد با کمال قوه قلب میشود گفت که بازار ارتجاع رونقی نخواهد داشت و بهترین وسیله جلوگیری از استبداد اعتماد بهم دیگر و مرتفع کردن سوء ظن بهم دیگر است اگر ملت مشروطه خواه ایران برای هر یک از هیئت های عامله مملکتی و برای خود معتقد بحدودی نبوده خود را در تحت نظم و ترتیب نیاورد و بتجاوز کردن بحدود یکدیگر که ناشی از عدم اعتماد و سوء ظن فوق العاده است خاتمه ندهد کارها منجر به رج و مرج و آثارش ارتجاع و استبداد خواهد بود پس رجعت استبداد و یا ابقاء آزادی مستقیماً مربوط بحسیات خود ملت ایران و درجه کجارت سیاسی او خواهد بود.

آقای میرزا مهر رضی قلیخان - چون بطوری که عرض کردم در واقع لطمه این تلگرافات با اکثریت بر می خورد لازم بود که از طرف اکثریت دفاع شود و یک پیشنهادی هم در جواب تلگرافات شده است که اگر مجلس تصویب بفرماید مطابق این مضمون جواب داده شود (پیشنهاد جوابیه بعبارت ذیل قرائت شد) :

مجلس شورای ملی از هیئت دولت تقاضا مینماید که در جواب تلگرافات خراسان مطالب ذیل را تکذیب نماید .

۱ - از ابتدای دولت جدید معاهداتی منعقد نگردیده است .

۲ - امتیازاتی بکسی داده نشده است

۳ - اختیارات تامه که در مواقع معینه داده شده است منافی با قانون اساسی نیست ماده یک موافق فوق - ماده ۲ موافق پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو ماده ۳ - موافق اصلاح آقای میرزا مرتضی قلیخان با اکثریت چهار و دو رأی تصویب شد ۲ رجب ۱۳۲۹ رئیس - مذاکرات ما باید یک مبنائی و

گرفته شود (مجدداً ماده اول با اصلاح آقای آقا میرزا رضاخان قرائت شد).

رئیس - رأی میگیریم باین ماده با این اصلاحیه که شده است آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید بیندازند.

(اوراق رأی اخذ شده و آقای حاج میرزا رضا خان از قرار ذیل شماره نمود).

ورقه سفید ۳۱ ورقه آبی یک .
رئیس - ماده اول راپورت کمیسیون بودجه تصویب شد .

حاج عز الممالک - اینجا ممکن است که نظر آقایان بترتیب مالیات بوده باشد که رأی ندارند و رد هم شد و بواسطه این که اکثریت باورقه آبی نبود .

رئیس - چطور رد نشده است و قتیکه چیزی تصویب نشد رد شده است حالا آقای ارباب و آقای افتخار الواعظین یک اصلاحی پیشنهاد کرده اند خوانده میشود (بترتیب ذیل قرائت شد).

۱ - از طرف آقای ارباب کیخسرو .
بنده تقاضا میکنم ماده اول بدون اصلاح اخیر یک عشر مالیات رأی گرفته شود .

۲ - از طرف آقای افتخار الواعظین .
بنده تقاضا میکنم اصلاح شود رأی گرفته شود .
رئیس - این را از اول خوب بود تجزیه این را تقاضا میکردند که محتاج نشویم باینکه حالا دومرتبه در آن رأی بگیریم .

حاج عز الممالک - یک ملکی بی مالیات که نخواهد شد پس خوب است این را رجوع بکنید به کمیسیون که در آنجا با حضور معاون وزارت مالیه مذاکره بشود و یک قرار از برای مالیات آن بدهیم بعد بیاید بمجلس و رأی گرفته شود .

رئیس - خیلی خوب چون مخبر کمیسیون تقاضا میکند برمیگردد به کمیسیون .
راپورت کمیسیون بودجه و کمیسیون خارجه و کمیسیون فوائد عامه راجع بااستخدام پنج نفر مستخدم خارجه برای وزارت پست و تلگراف خوانده میشود .

(راپورت کمیسیون فوائد عامه بعبارت ذیل خوانده شد) .

کمیسیون فوائد عامه در روز چهارشنبه بیست و سوم جمادی الاخری منعقد گردید در خصوص تقاضای وزارت پست و تلگراف تصویب استخدام مستخدمین اروپائی که در کمیسیون خارجه ملیت آنها را معین کرده بودند مذاکرات بعمل آمد و اینک ماده واحده ذیل با اکثریت در کمیسیون تصویب شده و تقدیم مجلس شورای ملی میشود در خصوص اعتباری که وزارت مزبوره خواسته راجع به کمیسیون بودجه خواهد بود .

ماده واحده - کمیسیون فوائد عامه تصویب میکند پنج نفر مستخدمین از سویس برای وزارتخانه پست و تلگراف جهت مشاغل مفصله استخدام شوند .
۱ - بسمت مدیری کل تلگراف خانه یکنفر
۲ - برای مفتشی در اداره تلگرافخانه و پست خانه یکنفر
۳ - مکانسین یکنفر
۴ - برای اداره کردن

ست و تلگراف جنوب یکنفر ۵ - برای اداره کردن پست و تلگراف آذربایجان و حدود شمال یکنفر .

(ماده واحده راپورت کمیسیون بودجه بعبارت ذیل قرائت شد) .

ماده واحده - برای استخدام پنج نفر مستخدمین خارجه برای وزارت پست و تلگراف که کنترات آنها باید از مجلس شورای ملی بگذرد پنجاه هزار فرانک اعتبار بوزارت پست و تلگراف داده میشود .

حاج سید ابراهیم - بنده در آن در راپورت چون نقطه خارجه اش معین بود خواستم عرض کنم قرار بود معین نکنند و در کمیسیون بودجه که مذاکره شد بنامش که مستخدمین خارجه باشد و مقید بجائی نکنیم که از هر جا که صلاح دولت است جلب شود اگر مقید شده نقطه معین موافق بانظر کمیسیون بودجه نخواهد بود شاید کمتر یا بیشتر تصویب کنند .

منقصر السلطان - در راپورتیکه از کمیسیون بودجه پیشنهاد شده یکنفر چهارده هزار فرانک و سایرین را نفری نه هزار فرانک معین کرده اند و سابق بر این که مذاکره میشد و بنده هم در کمیسیون بودجه و پست و تلگراف بودم هر وقت مذاکره میشد که مستخدمینی لازم داریم برای این اداره بیش از هفت هزار فرانک مذاکره میشد که تقریباً قریب هزار و سیصد تومان میشود و اگر آقایان نمایندگان در خاطر داشته باشند در چند روز پیش از این برای اجزاء مالیه که چند نفر غیر از آن هائیکه سابقاً رای داده بودیم خواستیم و پیشنهاد کرده بودند برای یکنفر شان یک هزار و شصت دلار رأی دادیم که هر دولاری یک تومان ده شاهی می شود گاهی هم یکتومان و ده شاهی کم میشود وغالباً یک صد دینار است و بنده از این پنج نفر چون یکی از آن ها اداره کننده تلگراف است در باره او چهارده هزار فرانک را زیاد نمیدام ولی آن چهار نفر دیگر که یکی نه هزار فرانک است خیلی زیاد میدانم و بیش از هفت هزار فرانک تصویب نمیکنم

حاج عز الممالک (مخبر کمیسیون بودجه) - این مسئله در کمیسیون خیلی مذاکره شد معاون وزارت پست و تلگراف شصت و شش هزار فرانک پیشنهاد کرده بودند و ما خدش را هم همانطور که در مقدمه راپورت کمیسیون بودجه نوشته شده است قرار داده بودند که یکنفر از قرار ۱۸ هزار فرانک چهار نفر از قرار دوازده هزار فرانک که مشاغلی هم برای این اشخاص معین میشود که چه اشخاص باید باشد که در اینجا بتوانند از عهده آن مشاغلیکه بآنها رجوع میشود بخوبی بر آیند و تا یک درجه هم رجوع شد بودجه بلژیک که به بینیم چه اشخاصی در آنجا چه حقوقی میگیرند تقریباً دیده شد که در آنجا یک (دبیرد کتری) نه هزار فرانک واجب میگیرد و یک (شیف) شش هزار فرانک واجب میگیرد و این را باید تصور کرد که مستخدمینی را که ما از خارج جلب میکنیم باینجا بان مواجبی که در آنجا باو میدهند قانع نخواهد شد یک تفاوتی باید گذاشت یک قدری هم نظر بمشاغلی که در آنجا آنها مستخدم خواهند بود بکنند و یک طوری قرار بدهند که از برای آنها هم میسر باشد قبول استخدام در یک مملکتی خارج از مملکت خودشان

میکند و یک مقامی را هم آنها باید دارا باشند که از عهده خدمتی که بآنها رجوع میشود بتوانند بر آیند و وزارت پست و تلگراف شصت و شش هزار فرانک پیشنهاد کرده بود و کمیسیون بودجه پنجاه هزار فرانک تصویب کرد و این هم زیاد نیست بعلاوه باید دانست که این اعتباری است که بوزارت پست و تلگراف داده میشود که پنج نفر استخدام کنند شاید هم به کمتر از این مبلغ توانست استخدام کند و اینکه باوجود اینکه این مبلغ اعتبار است شصت و شش هزار فرانک اعتبار نداریم بجهت این بود که مبادا در وزارت خانه سوء استفاده شود و به همان مبلغ که به آنها اعتبار داده شده است استخدام نمایند و اگر ما بخواهیم باز به کمتر از این مبلغی که کمیسیون تصویب کرده است معین کنیم گمان میکنم آن وقت آن طوریکه لازم است و میخواهیم از آنها استفاده کنیم نتوانیم استفاده کنیم و اگر بخواهیم نظر وزیر را بگیریم آن وقت هم چنانچه عرض کردم ممکن است همانطور سوء استفاده بشود .

منقصر السلطان - در این مسئله که میفرمائید ما بودجه بلژیک نظر کرده ایم بنده باینجا نظر ندارم بمملکت خودمان نظر دارم که چندی قبل یک مستخدم که آن هم بلژیکی بود دوست مدیری داشت برای گمرک عربستان در ششماه قبل از مجلس گذشت حقوق او شش هزار فرانک بود و برای مستخدمین وزارت مالیه که از آمریکا خواستیم که متخصص هستند و حسابات مادر حق آنها معلوم است خودشان هزار و شصت دلار که هزار و شصت تومان باشد پیشنهاد کرده بودند و ما تصور میکنم که نتوانیم بودجه مملکت بلژیک یا بودجه نقطه دیگر را در نظر داشته باشیم ما باید بودجه خودمان را در نظر بگیریم و بنده هفت هزار فرانک را بمثل آمریکائی ها و بلژیکی ها تصویب میکنم که داده شود و بیش از این را تصویب نمیکنم .

حاج عز الممالک - اینجا مقصود بنده هم این نبود که نظر ما فقط به بودجه بلژیک بوده است لیکن البته این نظر نظر صحیحی است که به بینیم دبیرد کتری که آنجا هست چقدر واجب دارد و بچه مبلغ میشود او را مستخدم کرد اما این را هم باید تصور کرد که یک مدیر کلی که برای پست و تلگراف میآید برای این است که این هر دو اداره توأم اداره بشود یعنی در ایالات مدیر ایالتی و مفتش ایالتی هر دو اداره باشد و بنابراین شاید از یک مدیر گمرک از درجه عالی تر باشد آن وقت برای مدیر کل و بیول ایران دو دست و پنجاه تومان میشود و یکنفر مستخدمی که بتواند مدیر کل یک اداره تلگرافی باشد کمتر از این نمیشود استخدام کرد و سایرین هم تقریباً ماهی صد و شصت تومان خواهند داشت و آقایانی که در اینجا نظریاتی دارند خوب است توضیحات بدهند .

رئیس - اینجا سه فقره راپورت است یکی از کمیسیون خارجه یکی از فوائد عامه و یکی هم از کمیسیون بودجه ولی بنده می بینم نه معاون اینجا اظهاراتی میکنند نه مخبر کمیسیون خارجه اظهاری میکند .

مقین السلطان (مخبر کمیسیون خارجه) - کمیسیون خارجه در اینجا در این موضوع که مبلغ بامدت چقدر باشد و هیچ نمیتواند داخل مذاکره شود و بنده چون دیدم هنوز در خصوص ملیت آنها

مذاکره نشده از طرف کمیسیون خارجه ساکت بودم این مطلب وقتی که بکمیسیون خارجه رجوع شد فقط توانست که در ملیت آنها رأی بدهد این بود که اینجا گفته شد از سویس خواسته شود در آنجا با کثرت رأی داده شد که از سویس خواسته شود حالا اگر معاون نظریاتی داشته باشند در این رأی ممکن است بگویند تا نظریات مجلس معلوم شود .

معاون وزارت پست و تلگراف - بله این مطلب که از طرف وزارت پیشنهاد شد فقط برای یک اجازه بود که بتواند وزارت داخل مذاکره شود از یک مملکتی که دارای لوازم و شرایط این استخدام باشد و لوازم جریان امور این اداره و ترتیبات انتظام این اداره را دارا باشد پنج نفر مستخدم را بیاورد و همین طور که فرمودند چون در کمیسیون خارجه اول بملیت اینها رأی داده شده است و چنانچه در آن کمیسیون ملاحظه فرمودند تقاضای وزارت دومحل بود و لابد وزارت هم در این دو محل یک نظریاتی داشته حال کمیسیون یک محل مخصوص کرده رأی قطعی داده اند و بعد از اینکه این لایحه تقدیم مجلس شد وزارتخانه من غیر رسم با بعضی از مجله ها داخل مذاکره شد غیر از این محلیکه اینجا معین شده است و بنده گمان میکنم که در این موضوع اگر چنانچه برگردد بکمیسیون و آن نظریاتی که حاصل شده است تقدیم کمیسیون شود شاید یک کاری شده باشد که بتوان آنرا ختم کرد و طوری باشد که طرف مقابل هم بتواند بپذیرد و بنظر بنده گویا بهتر باشد .

مقیم السلطنه - با ترتیبی که آقای معاون اظهار میفرمایند بنده مانعی نمی بینم که از حیث ملیت آنها بکمیسیون برگردد که مجدداً یک مذاکره شود مسلم است باز آنجا توضیحات خواهند داد و بالاخر هر چه نظر کمیسیون بود رأی دادند در ایورت داده خواهد شد ولی از دو جهت دیگر که مدت کثرت و مبلغ است اگر بخواهند مذاکره بکنند مانعی نخواهد بود .

رئیس - پس اول در راپورت کمیسیون بودجه راجع بمبلغ حرف بزنیم .

معاون وزارت پست و تلگراف - بنده گمان میکنم بعد از این که مخبر کمیسیون خارجه تقاضا کردند که برگردد بکمیسیون پس بهتر این است که آن توضیحی که داده شد و آن مذاکرات غیر رسمیرا که داخل مذاکره شده ایم در خصوص مبلغ هم مذاکره کرده ایم در آنجا تعیین مبلغ هم تا یک اندازه بدست ما خواهد آمد و بدون اینکه یک میزانی بدست ما بیاید گمان میکنم صلاحیت نداشته باشد که در مبلغ حرف بزنیم پس گمان میکنم بهتر این است که برای ملیت برود بکمیسیون بودجه که در آنجا مذاکره شود و نتیجه را بیاوریم بمجلس تا اینکه کمیسیون بودجه هم از روی یک بصیرتی و اطلاعات کاملی رأی بدهند و راپورت بدهند .

شهبانی - بنده در کمیسیون بودجه هستم و در کمیسیون فوائد عامه هم بودم و مذاکراتی که شد است مسبوق هستم و کاملاً ملتفت شدم و عقیده خودم را عرض میکنم مادامیکه سوء ظنی داشته باشیم و بخواهیم در جزئیات مطالب وارد شویم هیچ وقت نمیتوانیم نتیجه بگیریم یک پیشنهادی میکنند و یک اعتباری میخواهند بعد از آن این اعتبار را باید بوزیر داد با کمال سمبیت .

رئیس - شما مخالف هستید ؟

شهبانی - بله مخالف هستم با راپورت و میگویم پیشنهاد وزیر را که ۶۶۰۰۰ فرانک است قبول میکنم .

حاج شیخ علی خراسانی - بنده عقیده ام این بود که اول باید در راپورت کمیسیون بودجه مذاکره شود تا یک اعتباری وزیر برای خودش اخذ نکند چگونه استخدام خواهد کرد البته نظر مجلس همان نقاط است که اظهار شده است که از سویس چون مناسب این کار است خواهند خواست که بکنند یا نه فر مستخدم بیاورد در کمیسیون بودجه که این راپورت مطرح شد و مذاکره شد نظر معاون وزارت پست و تلگراف بر این بود که ۶۶۰۰۰ فرانک اعتبار داده شود کمیسیون بودجه نظر بر بودجه مملکتی کرد همچو صلاح دانست که یک مستخدمی آورده باشد که مواجب او کمتر باشد و لهذا دادن مقدار یک وزیر پیشنهاد کرده بودند کم کرد نسبت بمدییر کل ۴۰۰۰ فرانک کم کرد و نسبت باعضاء یکی ۳۰۰۰ فرانک کم کرد و گفتند این اعتباری است داده میشود وزارت خانه بآن تفصیلیکه نوشته شده است اخل مذاکره شوند و مستخدم بیاورند بعد غیر از آن در محلیکه پیشنهاد کرده بودند بایک محل دیگری هم مذاکره شد ولی بنده هیچ مانعی نمی بینم در اینکه این اعتبار داده شود و این یک اعتباری است که داده میشود بوزارت پست و تلگراف از برای دخول در مذاکره و اما بعد از مذاکره بچه مقداری قطع خواهد شد باز پیشنهاد مجلس میشود و اینکه در چه محل مستخدم میشوند البته مذاکره خواهد شد و تا این اعتبار داده نشود چگونه وزارت پست و تلگراف میتواند داخل مذاکره شود بعد از اینکه نظر مجلس را معطوف باین استخدام دید و دید بودجه مخارج و حقوق آنها تصویب کرده است یعنی آن اعتبار را تصویب کرده است داخل مذاکره میشود و از محلی لابد مستخدم خواهند کرد که البته نظر مجلس به همان نقاط است که اظهار شده که از سویس چون مناسب است اینکار هستم خواهند خواست .

رئیس - دو مرتبه ماده را بخوانید .
(مجدداً ماده واحد قرائت شد)

رئیس - رأی میگیریم باین ماده آقایانیکه موافقت ورده سفید خواهند انداخت آقایانیکه مخالف هستند ورده کبود خواهند داد .
(در اینموقع شروع باخذ آراء گردید و آقای حاج میرزا رضاخان اوراق رأی را باین عده احصا نموده ورده سفید ۳۲ ورده کبود ۳)

رئیس - راپورت کمیسیون بودجه تصویب نشد راپورت کمیسیون خارجه را که مسترد کردند بر میگردد بکمیسیون خاطر آقایان را متذکر میکنم که در جلسه قبل آقای حاج آقا تقاضای کمیسیونی کرده بودند قبل از آنکه تشریف ببرید اعضا آن کمیسیون را انتخاب بفرمائید و اعضا کمیسیون شش نفر خواهد بود در جلسه آتی هم چیزی نداریم که در دستور بگذاریم .

(چند نفر اظهار کردند راپورت کمیسیون تجدید نظر در نظامنامه انتخابات را جزء دستور بگذارید)
رئیس - کمیسیون تجدید نظر در نظامنامه

انتخابات رأی نداده است مگر اینکه یکی از آقایان پیشنهادی بکنند در آن رأی بگیریم (بعضی اظهار کردند که پیشنهاد میکنیم) .

رئیس - دستور جلسه آتی راپورت کمیسیون انتخابات و راپورت کمیسیون قوانین مالیه راجع بسهم وراثتیکه حقوقشان کمتر از دو تومان است عجالتاً همین دو مسئله جزء دستور است تا بعداً اگر چیزی رسید جزء دستور میگذاریم .

(در اینموقع که یک ربع قبل از ظهر است رئیس حرکت کرده مجلس ختم شد) .

جلسه ۲۶۷

صورت مشروح روز شنبه ۴ شهر رجب المرجب ۱۳۲۹

مجلس سه ساعت و ربع قبل از ظهر افتتاح و پس از یک ربع بریاست نایب رئیس آقای آقامیرزا مرتضی قلیخان رسماً تشکیل شد

صورت مجلس روز پنجشنبه را آقای آقامیرزا ابراهیم خان قرائت نمود

غائبین روز پنجشنبه - حاج وکیل الرعایا - ناصر الاسلام - حاج امام جمعه - آقاسید حسن مدرس بدو اجازه - آقا شیخ رضا - آدینه محمدخان - ادیب التجار - با اجازه غائب بود - افتخار الواعظین نیمساعت - میرزا یانس چهل دقیقه از حضور در وقت مقرر تأخیر نمودند .

نایب رئیس - آقای ادیب التجار در صورت مجلس ملاحظاتی داشتید ؟

ادیب التجار - بنده قبل از دستور عرض دارم در صورت مجلس عرضی ندارم .

نایب رئیس - آقای آقا سید حسین اردبیلی راجع بصورت مجلس ملاحظه داشتید ؟

آقاسید حسین اردبیلی - در خصوص جوابی که میبایستی بخراسان و همدان مخبره شود شرحی بنده عرض کردم در صورت مجلس اشاره بآن نشده است دیگر در خصوص جواب تلگراف اردبیل آنچه بنظر بنده میآید گویا قرار بر این شد که کمیسیون داخله با وزیر داخله مذاکره بکنند و جوابی بنویسند که در این جلسه قرائت بشود .

نایب رئیس - آن مطلب اول صحیح است و نوشته میشود ولی آن مطلب ثانی چون دیروز جمعه بود مجلس نشد از اینجهت بجلسه آتی راجع میشود .

ارباب کبخسرو - ایراد بنده هم همان بود که آقای آقا سید حسین اردبیلی راجع بجواب تلگراف اردبیل فرمودند و اینکه مجلس نبود دلیل نمیشود که در صورت مجلس جزء دستور قید نشده باشد آنچه اینجا جزء دستور میشود باید در صورت مجلس قید شود .

آقا میرزا ابراهیم خان - در مسئله تلگراف اردبیل مقید بجلسه آتی نشد قرار شد که کمیسیون داخله با وزیر داخله در این باب مذاکراتشان را بکنند و بعد از نوشتن راپورت جزء دستور بشود

نایب رئیس - چون آقای شریف العلماء امر و تشریف آورده اند مقدم ایشانرا لا خیلی تبریک میگوئیم و ثانیاً چون بموجب قانون اساسی باید مراسم تحلیف را بعمل بیاورند تا اینکه مطابق قانون بتوانند داخل مذاکرات بشوند از اینجهت